

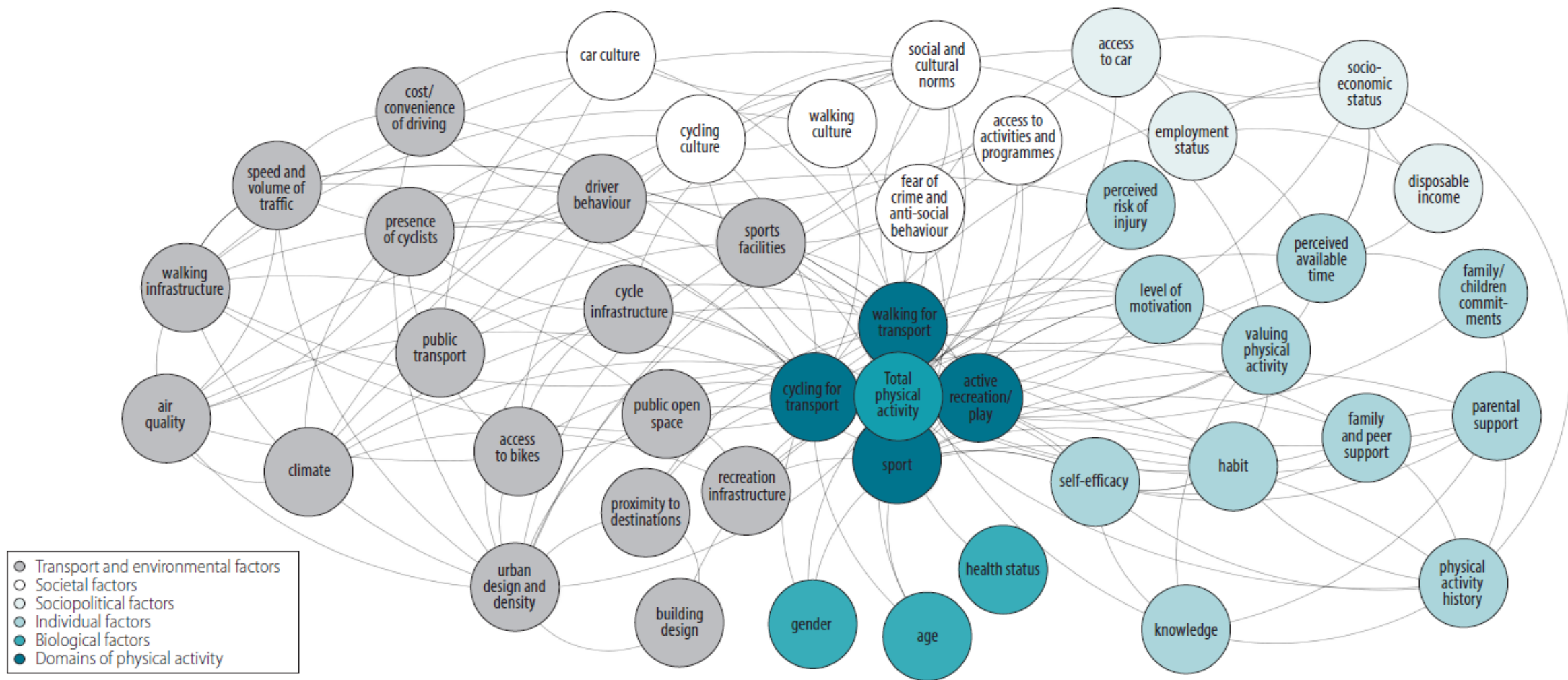
Johdetaanko kuntia tiedolla? Arviointitieto kuntien liikuntahallinnossa

Liikuntajohtamisen foorumi

6.10.2022

Minttu Korsberg

Fig. 1. An initial physical activity system map

Note: This map provides an illustration of some of the main drivers of physical activity and inactivity, and the relations between them, based on evidence from systematic reviews and expert opinion. The map is a tool to illustrate the breadth of factors driving physical activity, and does not purport to provide a definitive description of all possible ways of conceptualizing the physical activity system.

Miksi tiedolla johtaminen on tarpeen julkishallinnossa?

- 1) Tietoon perustuva johtaminen edesauttaa monimutkaisten yhteiskunnallisten ongelmien kompleksisiin vaikuttavuusketjuihin kiinnipääsemistä
- 2) Resurssien käyttö tehostuu ja todennäköisyys politiikkatoimien onnistumiselle kasvaa, kun valmistelun ja päätöksenteon taustalla on runsasta ja laadukasta tietoa kyseessä olevasta ilmiöstä sekä erilaisista keinoista
- 3) Julkisen varainkäytön legitimointi

Tiedolla johtamisen käsite

Tiedolla johtaminen poliittishallinnollisessa toimintaympäristössä
= **Evidence-informed policy-making**

suomeksi:

- tiedolla johtaminen
- tietojohdaminen
- tietoon **perustuva** päätöksenteko (evidence-based)
- tiedolla **informoitu** päätöksenteko (evidence-informed)
  - Arvot, ideologiat, henkilökohtaiset kokemukset ja mielipiteet, taloudelliset intressit ja kompromissit

Tiedolla johtamisen tila kuntien liikuntahallinnossa (Korsberg ym. 2021)

- Tutkimuksen tavoite:

- selvittää, miten erilaisia tiedolla johtamisen toimintatapoja käytetään suomalaisten kuntien liikuntahallinnossa
- arvioida kuntien liikuntahallinnon tiedolla johtamisen tilaa
- testata kansainvälistä REPOPA-mittaria tiedolla johtamisen tilan arvioinnissa.

- Menetelmä:

- Aineisto kerättiin helmi-maaliskuussa 2020 yli 10 000 asukkaan kunnista, liikunnasta vastaavilta viranhaltijoilta. Vastausprosentti oli 70 (n=66).
- Strukturoitu kyselylomake, perustuen kansainväliseen REPOPA-mittariin
- Tilastollinen aineiston analyysi (muuttujien jakaumat, summamuuttujat, mittarin testit: Cronbachin alfa, konfirmatorinen faktorianalyysi)

Tiedolla johtamisen REPOPA-mittari (Tudisca ym. 2018)

- 1) **Henkilöstö:** päätöksentekoon ja sen valmisteluun osallistuvien henkilöiden osaaminen, verkostoituminen ja tiedolla johtamiseen tarvittavat taidot
- 2) **Aineisto ja asiakirjat:** tiedon etsiminen ja käyttäminen politiikkaprosessiin liittyvissä aineistoissa ja asiakirjoissa
- 3) **Viestintä ja osallisuus:** politiikkaprosessin aikana tapahtuva kaksisuuntainen viestintä, tiedottaminen eri kohderyhmille sekä kuulemis- ja osallistamismenetelmien käyttö
- 4) **Seuranta ja arviointi:** seurannan ja arvioinnin käytänteet sekä eri toimijoiden osallistuminen tieteellisen tiedon käytön seurantaan ja arviointiin politiikkaprosessissa.

REPOPA-mittari, tiedolla johtamisen käytänteet 1/2

Henkilöstön valmiudet

1. Päätöksenteon valmisteluun osallistuvalla henkilöstöllä on omakohtaista kokemusta tutkimustyön tekemisestä.¹
2. Henkilöstölle järjestetään koulutusta tutkimustiedon käytöstä päätöksenteon valmistelussa.
3. Henkilöstölle järjestetään koulutusta tutkimusmenetelmistä.
4. Päätöksenteon valmisteluun osallistuu sidosryhmiä.²
5. Päätöksenteon valmisteluun liittyen tehdään yhteistyötä tutkimuslaitosten ja/tai yliopistojen tutkijoiden kanssa.
6. Tutkijoilla, joiden kanssa tehdään yhteistyötä on kokemusta kunnallisen päätöksenteon valmistelusta.^{3 *}

Aineisto ja asiakirjat

7. Päätöksenteon valmistelua ohjaavissa asiakirjoissa viitataan tieteellisiin tutkimuksiin.⁴
8. Päätöksenteon valmistelua ohjaavissa asiakirjoissa viitataan muuhun näyttöön.⁵
9. Päätöksenteon valmistelussa on käytettävissä tutkimus-yhteenvetoja valmisteltavaan asiaan liittyen.⁶
10. Päätöksenteon valmistelussa on käytettävissä muiden kuntien tekemiä raportteja toimenpiteiden vaikutuksista.
11. Onko kunnassa sovittu yhteinen toimintatapa, miten tieteellistä tutkimustietoa käytetään päätöksenteon valmistelussa?

(Korsberg ym. 2021, mukailen Tudisca ym. 2018)

Viestintä ja osallisuus⁷

12. Sidosryhmille viestitään päätöksenteon valmistelun ja toimenpiteiden etenemisestä.²
13. Tutkijoille viestitään päätöksenteon valmistelun ja toimenpiteiden etenemisestä.
14. Viestintämenetelmiä on räätälöity haavoittuvassa asemassa oleville ryhmille, joihin liikuntatoimen toimenpiteillä on vaikutusta.⁸
15. Sidosryhmien keskinäistä vuorovaikutusta edistetään.
16. Budjetissa on varattu resursseja sidosryhmien osallistamisen toteuttamiseksi.
17. Sidosryhmien kanssa työskentelevillä henkilöillä on viestintä- ja osallistamisosaamista.
18. Toimenpiteiden kohderyhmiä (henkilöitä, joita toimenpiteet koskevat) osallistetaan päätöksenteon valmisteluun.
19. Menetelmät sidosryhmien osallistamiseksi päätöksenteon valmisteluun on määritelty.
20. Menetelmät tutkijoiden osallistamiseksi päätöksenteon valmisteluun on määritelty.
21. Menetelmät haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien osallistamiseksi päätöksenteon valmisteluun on määritelty.

Seuranta ja arviointi

22. Toimenpiteiden vaikutuksia arvioidaan tieteellisillä tutkimuksilla.⁹
23. Toimenpiteiden tulosten ja vaikutusten seurantaan ja arviointiin osallistuu tutkijoita.
24. Toimenpiteiden tuloksellisuuden arvioinnissa arvioidaan myös, onko toimenpiteen suunnitelus- ja toteutuksessa hyödynnetty tutkimustietoa.
25. Onko määritelty toimintatavat, joilla tutkimusnäytön hyödyntämistä päätöksenteon ja toimenpiteiden valmistelussa seurataan ja arvioidaan?
26. Onko määritelty toimintatavat, joilla sidosryhmiltä saatavan tiedon hyödyntämistä päätöksenteon ja toimenpiteiden valmistelussa seurataan ja arvioidaan?

(Korsberg ym. 2021, mukailen Tudisca ym. 2018)

Tulokset

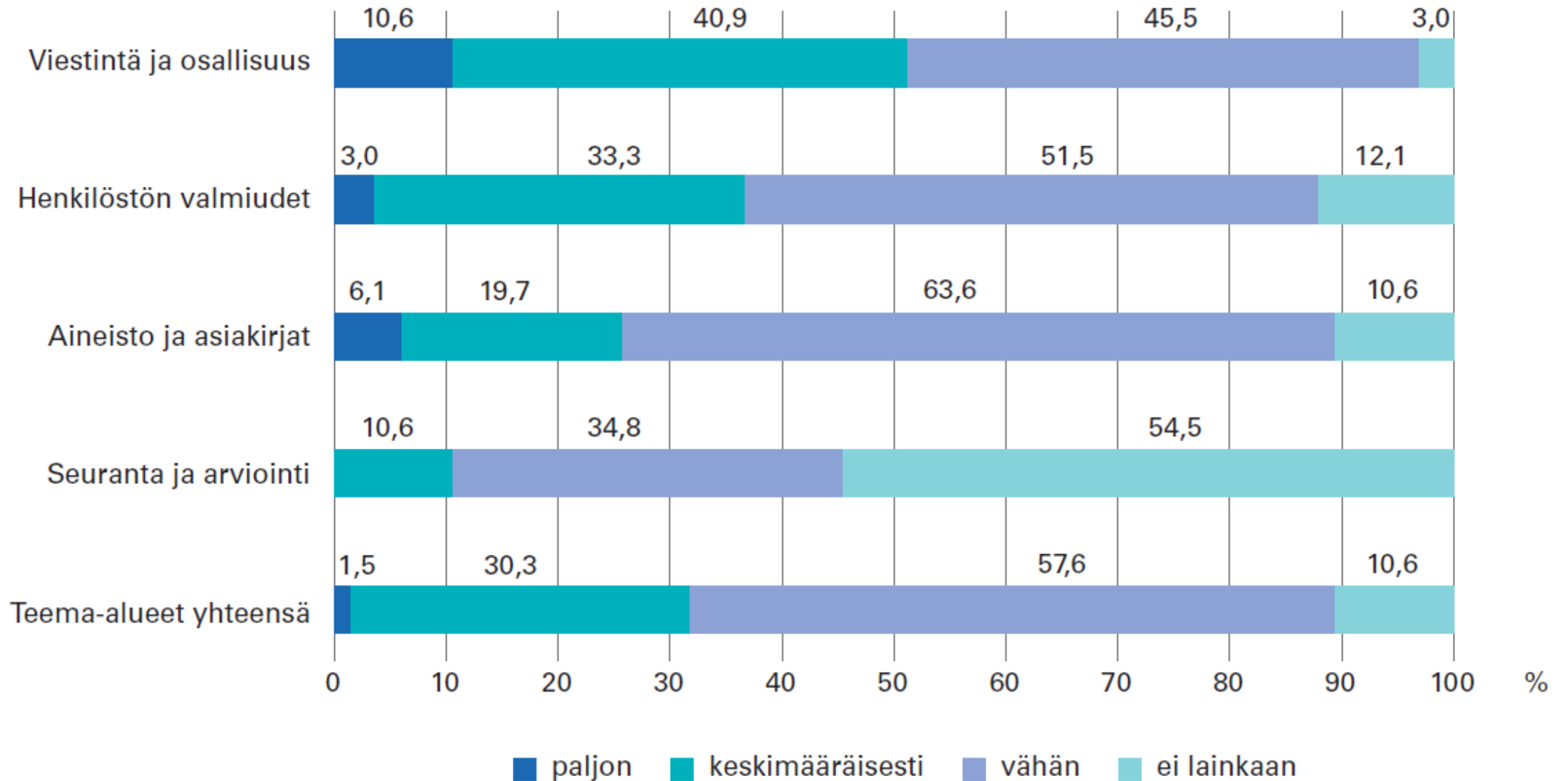
Taulukko 2. Tiedolla johtaminen yleisellä tasolla kysyttynä (n=66).

Tiedolla johtaminen yleisesti	erittäin paljon %	paljon %	ei paljon eikä vähän %	vähän %	ei ollenkaan %	en osaa sanoa %
27. Kuntasi liikuntaan liittyvän päätöksenteon virkamiesvalmistelu perustuu laaja-alaiseen tietopohjaan.	10,6	56,1	28,8	3,0	0,0	1,5
28. Kuntasi liikuntaan liittyvä päätöksenteko luottamuselimissä perustuu laaja-alaiseen tietopohjaan.	3,0	24,2	48,5	22,7	0,0	1,5
29. Liikuntaan liittyvän päätöksenteon valmistelussa, seurannassa ja arvioinnissa on kunnassasi käytettävissä luotettavaa tietoa.	9,1	50,0	33,3	6,1	0,0	1,5
30. Liikuntaan liittyvän päätöksenteon valmistelussa, seurannassa ja arvioinnissa on kunnassasi käytettävissä kunnan eri sektoreihin liittyvää tietoa ¹	6,1	54,5	33,3	4,5	0,0	1,5
31. Toimenpiteiden tuloksia ja vaikutuksia seurataan ja arvioidaan.	1,5	30,3	48,5	12,1	3,0	4,5

Kyselyn tarkentava selite:

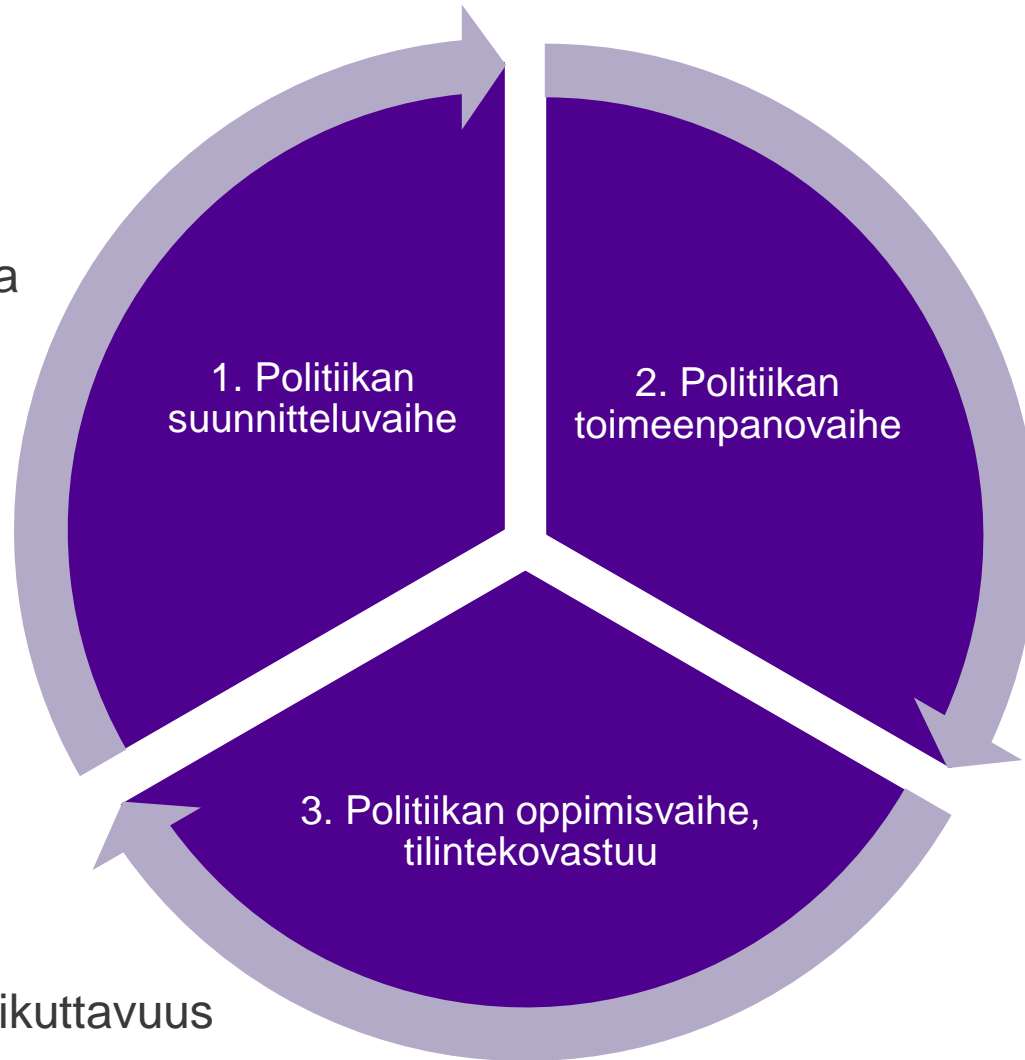
¹ esimerkiksi tietoa kävely- ja pyöräteistä, varhaiskasvatusyksiköiden ja koulujen pihoista, paikallisista terveys- ja hyvinvointieroista jne.

Tiedolla johtamisen toimintatapojen yleisyys teema-alueittain kuntien liikuntahallinnossa (n=66)

1. Etukäteisarviointi:

- Tarpeen perustelu
- Tavoitteiden, resurssien ja keinojen sopivuus
- Vaikuttavuusarviointi
- Riskit

2. Seuranta:

- Onnistuminen tavoitteiden saavuttamisessa
- Välittömät tulokset, vaikutukset, tehokkuus ja tuottavuus

3. Arviointi:

- Vaikutukset ja vaikuttavuus
- Onnistumiset ja epäonnistumiset
- Oppiminen

Oppiva organisaatio – tarpeesta arviointiin

*Liikkuva koulu -
arviointi: Koulujen
liikuttamiskapasiteetti
on vahvistunut*

*Lasten liikunnan
määrässä ei ole
tapahtunut
merkittävää muutosta
(LIITU 2016 ja 2018)*

**5. Arviointi -
vaikuttavuus**

**4. Tulokset -
vaikutukset**

*91 % kouluista on rekisteröitynyt
liikkuvaksi kouluksi, 67 % kouluista on
pitkiä välitunteja, 70 % kouluista oppilaita
on aktivoitu koulumatkaliikuntaan jne...*

1. Tarve

*Lapset liikkuvat liian vähän –
lasten tulisi liikkua enemmän*

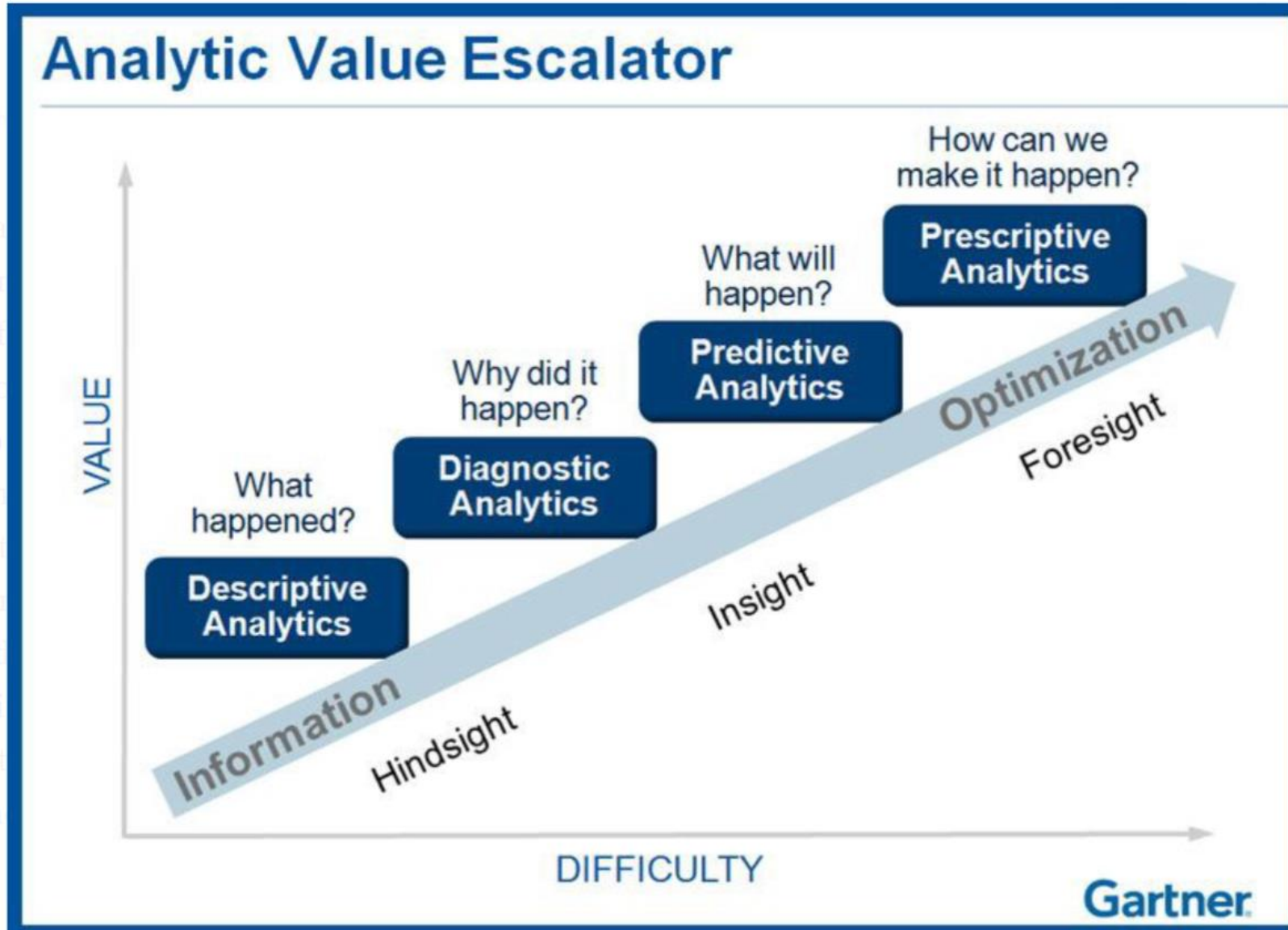
2. Tavoitteet

*Lapset liikkuvat enemmän
koulupäivän aikana*

3. Toimenpiteet

*Liikkuva koulu -ohjelma
(rahoitus + ”informaatiotuki”)*

Tiedolla johtamisen kypsyystaso

Deskriptiivinen analyysi:
Pyöräilyn määrä kulkutapana
väheni x %

Diagnostinen analyysi:
Pyöräilyn määrän
väheneminen johtui syystä X

Ennustava analyysi: X on
kasvussa ja se
todennäköisesti vaikuttaa
pyöräilyn määrään myös
seuraavana vuonna

Ohjaaja analytiikka:
Toimenpiteet, joilla
vaikutetaan X:ään,
todennäköisesti vaikuttavat
pyöräilyn määrään

Lähteet

- Head, B.W. (2015). Toward more "Evidence-Informed" Policy Making? *Public Administration Review* 76 (3), 472–484.
- Korsberg, M., Ståhl, T., Ylöstalo, T. & Stenvall, J. (2021). Johdetaanko kuntia tiedolla? Tiedolla johtamisen tila liikuntahallinnossa REPOPA-mittarin perusteella. *Liikunta & Tiede* 58 (5), 93–101.
- Rutter, H., Cavill, N., Bauman, A., Bull F. (2019) Systems approaches to global and national physical activity plans. *Bull World Health Organ.* 2019;97:162–165. doi:10.2471/BLT.18.220533
- Tudisca, V., Valente, A., Castellani, T., Stahl, T., Sandu, P., Dulf, D., Spitters, H., Van de Goor, I., Radl-Karimi, C. ym. (2018). Development of measurable indicators to enhance public health evidence-informed policy-making. *Health Research Policy and Systems* 16 (47).

Kiitos!